

SOLDATENS HJEMKOMST

Instruktør: ALAN BRIDGES

Hvis man tror, at man er enogtyve år gammel og så pludselig, da man ved et tilfælde ser sit spejlbillede i en rude, opdager at man nærmest er midaldrende, må det nødvendigvis give noget af et chok. De fleste af os får i det mindste små forvarslar om alderens uundgåelige fremadskriden, men Chris Baldry (Alan Bates), hovedpersonen i Alan Bridges' meget engelske »Soldatens Hjemkomst«, har i Flanderns skyttegrave pådraget sig et granatchok, der har revet femten år ud af hans liv.

Captain Baldry sendes hjem til sit smukke herresæde, hvor livet er bygget op omkring hans person og forsøger at indrette sig på en tilværelse, der forekommer ham totalt fremmed. Forståeligt nok er hans kone Kitty (Julie Christie) en smule pikeret over at han slet ikke kan huske hende, og det bliver ikke bedre, da han hævder, at hun slet ikke er hans type!

Det varer ikke længe før Chris ikke mere kan holde livet som midaldrende godsejer ud. Han kaster høfligheden bort og forlanger at se den kvinde, som han virkelig elsker: en vis Margaret Allington (Glenda Jackson). Miss Allington er i de år der er gået siden hendes affære med den unge Chris blevet til Mrs. Grey og er, som navnet antyder, falmet en del. Dette afskrækker dog ikke Chris at høre, og han sørger for at hans kusine Jenny (Ann-Margret) afhenter Margaret i familiens Rolls-Royce, hvilket vækker betydelig opmærksomhed i det lavere middelklassekvarter, hvor hun bor. Jenny og Kitty håber naturligvis, at Chris på et tidspunkt vil få sin hukommelse og realitetssans tilbage, men sådan går det ikke. Ihvertfald ikke af sig selv. Da Chris ser Margaret oftere og oftere, tilkalder Kitty en psykiater for at spørge, hvad man kan gøre. Under sine samtaler med de tre involverede kvinder erfarer psykiateren, at Kitty og Chris har haft et barn, der er død i treårsalderen. Denne tragiske hændelse mener han kan bruges til at give Chris hukommelsen tilbage. Spørgsmålet er blot, om man vil rive ham ud af hans tilsyneladende lykke. Det vil Kitty, og hun beder Margaret fortælle ham *sandheden*.

Tematisk set ligner »Soldatens Hjemkomst« i overvældende grad Alan Bridges' debutfilm »Hyreachaufføren« fra 1973: Kærlighed imellem repræsentanter fra over- og underklasse må altid ende galt! I »Hyreachaufføren« forelskede den tidlige soldat, nu hyreachauffør, Leadbitter, sig voldsomt i sin kunde, den fornemme Lady Franklin. Den menneskelige kontakt, der etableres imellem de to mennesker, giver dem selvfølgelig ikke ret til at overskride grænsen imellem klasserne og sandhedens øjeblik ender naturligvis i tragedie.

Tragedien i »Soldatens Hjemkomst« skyldes både klassedelingens umenneskelighed og mere generelle psykologiske problemer. Filmen bygger på en roman af Cicily Isabel Fairfield (1882-1983), som man kender bedre under pseudonymet: Rebecca West. Navnet har hun i øvrigt taget fra Ibsens drama »Rosmersholm«. »The Return of the Soldier« er Rebecca Wests første roman. Den er skrevet omkring slutningen af 1. Verdenskrig, udgivet 1918 og bygger, som man vil kunne ane af hendes Ibsen-betagelse, på teorier om underbevidsthed og fortrængninger iblandt en god portion feminisme.

Fortrængninger er der rigeligt af i »Soldatens Hjemkomst«: Når Chris ikke er lykkelig i sine ellers perfekte omgivelser, skyldes det til dels at han har mistet sin søn, men nok ikke mindst, at han lider af ulykkelig kærlighed til sin egen barn-

dom, hvilket næsten er en engelsk nationalsygdom, hvis man ellers kan stole på litteraturens verdensbillede (jf. »Brideshead Revisited«, for eksempel). Engelske mænd kan bestemt ikke lide at blive voksne, så i Chris' tilfælde er der også mange gode grunde til at underbevidstheden skulle benytte sig af granatchokets ydre undskyldning og kappe et par år af den voksne tilværelses ubehageligheder.

Ved at bygge deres eksistens op omkring Chris skubber de tre kvinder i filmen deres egen personlighed i baggrunden. Det der bliver tilbage, er i alle tre tilfælde ufuldstændige mennesker. Kitty spiller rollen som den neurotiske hystade, der kun har sin klassetildelte værdighed at leve op til. Margaret vælger den lidt konede venlighed og Jenny prøver at gøre sit ydre næsten usynligt. De indordner sig under »virkelighedens« krav og undertrykker således sig selv.

I romanen fungerer Jenny som fortæller, hvilket, da hun er den mest selvudslettende person, giver betydelig spænding. Denne point-of-view teknik har Alan Bridges valgt ikke at benytte. I stedet koncentrerer han sig mere om Chris, der trods alt forbliver en lidt fjern og skabelonagtig figur, som har svært ved at fængsle.

Jennys person forsøger Bridges i stedet at give liv ved at basere den på Ann-Margrets ry som sex-bombe. Han gør denne sensuelle dame så grå og selvudslettende, som det er muligt, og der går rent faktisk nogen tid, før man er sikker på, at det virkelig er Ann-Margret, der gemmer sig i Jennys udviklede gestalt.

»Soldatens Hjemkomst« bevarer romanens tone af understatement. Man ser hele tiden kun den blege afspjeling af, hvad der er sket andetsteds. Således for eksempel i slutscenen, hvor Kitty og Jenny fra et vindue betragter Chris' kure-

Ann-Margret og Julie Christie
i en scene fra »Soldatens hjemkomst«

ring. Alan Bridges formår bare ikke at bryde ud af det lidenskabsløse, og man interesserer sig aldrig rigtigt for de passioner, der rører sig under tilpasningens pæne overflade. Man tager sig ofte i at interessere sig mere for personernes omgivelser end for dem selv. Og det var vel ikke meningen, at Stephen Goldblatts smukke billeder skulle dominere den kultiverede beretning om liv og død, kærlighed og krig og klasse-mæssige kalamiteter!

Vitaliteten i »Soldatens Hjemkomst« eksisterer kun i de øjeblikke, hvor psykiateren i den fortræffelige Ian Holms skikkelse er i billedet.

Jan Kornum Larsen

SOLDATENS HJEMKOMST

The Return of the Soldier. England 1982. **P-selskab:** Brent Walker Pictures/ Barry R. Cooper Productions. I samarbejde med Skreba Films. **Ex-P:** Edward Simons, Barry R. Cooper, John Quested, J. Gordon Arnold. **P:** Ann Skinner, Simon Relph. **P-leder:** Redmond Morris. **Instr:** Alan Bridges. **Instr-ass:** Allan James, Peter Waller, Michael Zimbrich. **Manus:** Hugh Whitmore. **Efter:** Roman af Rebecca West (1892-1983): »The Return of the Soldier« (1918), da. udg. »Soldatens hjemkomst« (1940). **Foto:** Stephen Goldblatt. **Kamera:** Peter Mac Donald. **Farve:** Technicolor. **Klip:** Laurence Méry Clark. **P-tegn:** Luciana Arrighi. **Ark:** Ian Whittaker. **Kost:** Shirley Russell. **Garderobe:** Cath Halloran, Nicolas Ede. **Komp:** Richard Rodney Bennett. **Dir:** Marcus Dods. **Tone:** Bill Trent, Simon Kaye, John Richards, Gerry Humphreys.

Medy: Alan Bates (Kaptajn Chris Baldry), Ann-Margret (Jenny), Glenda Jackson (Margaret Grey), Julie Christie (Kitty Baldry), Jeremy Kemp (Frank), Edward De Souza (Edward), Frank Finlay (William Grey), Jack May (Bri-gadier), Ian Holm (Dr. Gilbert Anderson), Emily Irvin (Unge Jenny), William Booker (Unge Chris), Elizabeth Edmonds (Emery), Hilary Mason, John Sharp, Valerie Aitken, Amanda Grinling, Nicholas Frankau, Robin Langford, Stephen Finlay, Llewellyn Rees, Jeremy Arnold, Alan Corduner, John Lonsdale, Robert Keegan, Pauline Quirke, Sheila Keith, Cathy Finlay, Charles Morgan, Shirley Caine, Gerry Cowper, Patrick Gordon, Larry Noble, Valerie Whittington, Stephen Whittaker, Kevin Whately, Patsy Byrne, Michael Cochrane, Vickery Turner, Dorothy Alison, Norman Mitchell, Martin Ransley, Jane Laurie. **Længde:** 102 min. **Udl:** Regina. **Prem:** 28.2.83 - Dagmar + Palads.

hinsides disse klichéer savner filmen imidlertid totalt, hvilket naturligvis gør den utilstrækkelig som biografi. Den har intet indtrængende bud på, hvem pigen selv var, og hvad det var i hendes karakter, som også drev hende den vej, der blev hendes. Med disse mangler i manuskriptet har Jessica Lange ingen mulighed for at opbygge en egentlig figur, hvor overbevisende hun end virker i de enkelte afsnit. Men uden egentlig figur heller ingen skæbne med stort S. Så ej heller som sort film slår »Frances« til.

Niels Jensen

Jessica Lange som Frances Farmer i en scene fra »Frances«

FRANCES

Instruktør: GRAEME CLIFFORD

Mens William Arnold i biografien »Shadowland« (omtalt i Kosmorama 143/44) betoner en perverteret lægevidenskabs og de politiske kræfters betydning for Frances Farmers lod - Hollywoods knusen et hvert tilløb til radikalisme - så anlægger filmen om hende snarere en skæbnebestemt synsvinkel. Det vil en film noir traditionelt gøre, og denne film er langt hen en traditionel film noir. At den er blevet det kan ikke undre. Frances historie har alle genrens ingredienser. Der er mere end nok at tage af.

Så her i den filmiske version er Frances dømt fra starten. En efterårspige i et efterårsland. Skorstensrøgen slår ned over barndomshjemmets våde tag, mens fugten muldner bladene på plænen og tiden står stille. Der er tyst i de klaustrofobiske stuer. Det skrå lys falder sløret ind over nipserierne og sofaens arrangement af dukker med uheldssvangert tomme glasøjne. Her, kamufleret som den tro Marta med nål og tråd, lurer heksen i eventyret. Det er Frances' mødrende ophav. Det store moderdyr, som vil al den fremgang for datteren, hun aldrig selv opnåede, men som også, da den endelig kommer, opædes af dødelig jalousi. Hun er det kærlighedsløse, livs-uduelige monster i centrum for en historie, hvis tragiske heltinde føres gennem den sorte films kendte landskab af forgyldte boudoirer, desillusionerede moteller, forræderiske sanatorier og tomme, natlige gader.

I en sort film er kvinden altid oplevet enten som dræber eller som offer, og her er begge typer altså klart repræsenterede. Noget syn på Frances Farmer og hendes forudsætninger

FRANCES

Frances. USA 1982 (**P-start:** 12.10.81). **P-selskab:** Brooksfilm. For EMI. **P:** Jonathan Sanger. **Co-P:** Marie Yates. **As-P/I-leder:** Charles Mulvehill. Graeme Clifford. **Instr-ass:** Ed Milkovich, William Scott, Michael Green. **Stunt-instr:** Jerry Wills. **Manus:** Eric Bergren, Christopher DeVore, Nicholas Kazan. **Manus-kons:** Stewart O. Jacobson, Lois Kibbe. **Foto:** Laszlo Kavacs. **Kamera:** Robert Stevens. **2nd unit-foto:** Laszlo Pal. **Farve:** Technicolor. **Klip:** John Wright. **P-tegn:** Richard Sylbert. **Ark:** Ida Random. **Dekor:** Emad Helmei, George Gaines. **Kost:** Patricia Norris. **Musik:** John Barry. **Sange:** »It Don't Mean a Thing« af Duke Ellington, Irving Mills, »Jeepers Creepers« af Harry Warren, Johnny Mercer, »Million Dollar Baby« af Betty Comden, Adolph Green, Jules Stein, arr./med Mood Indigo; »Love is so Terrific« af Sunny Skylar, Artie Shaftel, med Bing Crosby & the Rhythmaires; »This is Your Life«-tema af Alexander Laszlo, L. Wolfe Gilbert **Tone:** Kay Rose, Victoria Rose Sampson,